

Con bé và cây hoa cải đầu

» Tác giả: **Shiga Naoya**
» Dịch giả: **Miêng**

SHIGA Naoya (1883-1971)

Viết truyện ngắn và truyện dài. Shiga Naoya được xem là « vua truyện ngắn », là nhà văn tiêu biểu của loại tự truyện, là một « thánh chủ » của nền văn học Nhật hiện đại. Ông theo học đại học Tokyo, nhưng không tốt nghiệp ngành nào. Ông bắt đầu viết từ năm 21 tuổi : « *Con bé và cây hoa cải đầu* » là truyện ngắn đầu tay. Sự nghiệp viết văn của ông chịu ảnh hưởng nặng nề và phản ánh một đời sống gia đình bất hạnh : mất mẹ năm 12 tuổi, ông có những quan hệ sóng gió với bố, đi tù xung khắc đến đoạn tuyệt, rồi hoà giải. Tác phẩm của ông - phần lớn đã được dịch ra Anh ngữ - có thể được chia làm 3 loại : loại dựa trên kinh nghiệm và quan sát (« *As far as Abashiri* », « *An Incident* »...) ; loại dựa vào đời sống tư tưởng và trí tưởng tượng (« *The Little girl and the Rapeseed Flower* », « *The Razor* », « *Han's crime* »...) ; và loại ít nhiều là tự truyện (« *The Death of my mother and the new mother* », « *Reconciliation* », « *The Paper door* »...)

Hôm đó là buổi chiều xuân trong sáng êm đềm. Một con bé đang nhặt củi đóm trên sườn núi.

Chập sau, khi ráng chiều đỏ thắm xuyên qua các tầng cây thưa thớt, con bé đem mớ củi nhặt được xuống đồng cỏ, bắt đầu sắp vào giỏ trên lưng.

Thình lình, con bé có cảm tưởng như nghe như ai gọi mình.

- Hà ?

Con bé buột miệng. Nó đứng lên nhìn chung quanh nhưng chẳng thấy người nào.

- Ai gọi tôi ?

Con bé lại lớn giọng hỏi nữa. Nhưng cũng chẳng ai trả lời.

Sau hai ba lần có cảm tưởng đó, con bé chợt phát hiện là tiếng gọi phát ra từ cây hoa cải dầu nhỏ đơn độc đang ngẩng đầu lên trong đám cỏ dại.

Con bé lau mặt với tấm vải quàng đầu rồi nói :

- Tao nghĩ chắc mày cô độc lắm trong một chỗ như vậy.

Cây hoa trả lời với giọng thân mật :

- Em rất cô độc.

Con bé hỏi với giọng quở trách :

- Vậy sao mày đến đây làm chi ?

- Một hạt dính vào ngực con chim chiến chiến rồi rớt xuống đây. Em làm gì được !

Cây hoa nói một cách buồn rầu. Rồi nó nhờ con bé mang nó theo xuống làng dưới chân núi, nơi nó có nhiều đồng loại.

Con bé thấy xót xa cho cây hoa cải dầu, quyết định làm nó thoải mái. Khẽ khàng gỡ khỏi đất, con bé cầm nó trong lòng tay khum khum và xuống đường núi về làng.

Dọc đường, một con suối nhỏ trong veo chảy róc rách. Thời gian trôi qua. Cây hoa nói :

- Tay chị nóng khủng khiếp. Em thấy đầu nặng quá, không ngẩng thẳng lên được.

Theo mỗi bước đi của con bé, cây hoa yếu ớt lắc lư cái đầu rũ rượi.

Cả chấp lâu, con bé không biết phải làm gì.

Rồi tình linh con bé nảy ra một ý tuyệt vời. Vội vàng ngồi xổm xuống bờ đường, con bé lặng lẽ ngâm rễ cây hoa vào nước.

- Aaa !

Cây hoa thốt lên với giọng hồi sinh, sôi nổi. Nó nhìn lên con bé. Nhân đó

con bé nói như truyền lệnh :

- Từ chỗ này, mày cứ đi theo nước.

Lắc đầu một cách khó khăn, cây hoa nói :

- Lỡ bị cuốn đi cách xa chị quá, em sợ chết !

- Không việc gì phải sợ cả.

Con bé vừa nói vừa thả trôi cây hoa.

- Em sợ ! Em sợ !

Bị dòng nước cuốn đi tức khắc, cây hoa ré lên hãi hùng khi thấy nước kéo mình càng lúc càng xa con bé. Nhưng con bé không nói không rằng, vòng tay ra sau lưng sửa lại cái giỏ nhảy nhót trên lưng và chạy theo sau.

Cây hoa thở dài nhẹ nhõm. Rồi vui vẻ từ mặt nước nhìn lên, nó nói với con bé đủ thứ chuyện.

Một con bướm từ đâu bay tới dập dờn vui nhộn. Nó phá phách, vỗ nhẹ cánh nhảy nhót quanh đầu cây hoa. Cây hoa có vẻ khoái chí. Nhưng rồi con bướm rộn ràng bất định đó lại bay đi chỗ khác.

Thấy trên chóp mũi con bé lốm đốm mồ hôi như những hạt trân châu, cây hoa nói với giọng ái ngại :

- Bây giờ tới phiên chị cực quá.

Con bé trả lời ngắn gọn :

- Đừng lo cho tao.

Ngỡ bị mắng, cây hoa im lặng.

Một lát sau con bé giật nảy mình vì tiếng kêu thét của cây hoa. Rõ nó bị vướng vào đám cỏ dại nhấp nhô trên dòng nước như một suối tóc dài, cây hoa ráng cựa quậy đầu ra trước ra sau, kiệt sức.

- Được rồi. Yên đó một lát.

Hụt hơi, con bé ngồi xuống tảng đá bên bờ suối.

- Làm sao em yên được với chân căng vướng víu như thế này ? Em thấy chẳng thoải mái chút nào.

Giọng phàn nàn của cây hoa càng lúc càng tha thiết. Con bé đáp :

- Mà như vậy là khỏe rồi.

- Em không khỏe. Dừng lại thì tốt, nhưng kiểu này thì khiếp lắm. Làm ơn, chị làm ơn vớt em lên.

Cây hoa nài nỉ, nhưng con bé không muốn nghe, chỉ mỉm cười nói :

- Mà như vậy được mà.

Chẳng bao lâu sức mạnh giòng nước làm rễ cây hoa trượt ra. Với giọng khẩn trương chói tai « Em bị cuốn đi đây này », một lần nữa cây hoa lại bị cuốn xuôi theo giòng. Giật mình, con bé chạy theo.

Khi còn cách nhau không bao xa, cây hoa rụt rè nói :

- Cực chị quá !

- Không sao cả.

Con bé dịu dàng trả lời. Rồi vì cây hoa không còn lo âu nữa, nó chạy trước cách xa khoảng chừng mười lăm bộ.

Đã trông thấy làng dưới chân núi. Con bé nói to :

- Không còn bao xa nữa.

- Ồ há !

Cây hoa trả lời đằng sau. Chúng không nói gì với nhau một lát. Âm thanh duy nhất là tiếng lách tách, lách tách của đôi dép rơm con bé chạy, trộn lẫn với tiếng róc rách của suối.

« Chaach » ! Tiếng nước toé lên bất ngờ dưới chân con bé. Cây hoa kêu

thét lên như thể sắp chết. Con bé giật mình dừng lại nhìn ra sau. Từng cánh hoa lá tái mét vì sợ, cây hoa gượng lên khỏi mặt nước la bải hải « Nhanh lên ! Nhanh lên ! ». Con bé vội vàng kéo nó ra khỏi nước.

- Chuyện gì vậy ?

Nâng niu cây hoa vào ngực, con bé quay nhìn giòng nước sau lưng.

- Có cái gì phóng ra từ chân chị đấy.

Cây hoa nói giọng hỗn hên :

- Con cóc cáy đấy, chị. Nó ngụp xuống một lần rồi bắt thần ở đâu trời lên trước mặt em. Thiếu chút nữa là dắm mặt tụi em chạm vào nhau. Miệng nó nhọn và có vẻ cấu kình như con yêu Hà Bá vậy.

Nghe cây hoa nói, con bé cười vang. Cây hoa nói giọng trách móc :

- Đâu có gì tức cười đâu. Nhưng mà khi em ré, con cóc giật mình đấy. Nó mắt hồn mất vía lặn xuống.

Nói tới đây thì cây hoa cải dầu cũng cười vang lên.

Chẳng bao lâu, chúng về tới làng.

Con bé tức khắc trồng cây hoa trong đám đất sau nhà.

Không giống trên sườn núi khô cằn đầy cỏ dại, ở đây đất đai màu mỡ. Cây hoa cải dầu lớn nhanh như thổi.

Và ở đó, giữa bạn bè với đồng loại, cây hoa cải dầu mãi mãi sống yên vui hạnh phúc.

MIÊNG

Dịch theo bản tiếng Anh của Lane Dunlop :

«*The Little Girl and The Rapeseed Flower*».

Paris, Février 1998.